

Haceli - (Fakir Baykurt'un "Yılanların Öcü" adlı Romanı) **Uyumsuz**

Karakter Deli Mehmet'in oğlu olan Haceli her ne kadar haksızlık yapıyor görünse de mağdurlar arasında yer alır. Kardeşleri Mevlüt'le Muharrem ile birlik içerisinde birbirini kollayarak çalışırlar. Yeni bir ev yaptırma hayali olan Haceli'nin evi yaptıracak maddi gücü de olmadığı için yıllarca rutubetli bir evde yaşamaya mecbur kalır. Karısı Fatma ile bu yüzden sürekli çatışan Haceli'nin çocukları da nemden dolayı hastadır. Bu durumu kurnazlığı ile değiştirmeye çalışan karakterin kibirli ve yüzüstü davranışları oldukça dikkat çekicidir. Fatma kendisinden nefret etmekte hatta kocasının kendine olan dokunuşlarından irrite olmaktadır. Kendisini Irazca'ların yerine koymadan parasına ve gücüne güvenerek adım atmak isteyen Haceli'nin asabi oluşu yüzünden de başına pek çok iş açılır.

Aktiviteler Haceli kendi evi kötü ve tek göz olduğu için Kara Bayram'ın evinin önüne iki katlı ev yaptırmak ister. Genellikle muhtara yanaşarak onunla yakın ilişkiler kurmaya çalışır. Sürekli Irazca ve Kara Bayram ile yaptıracığı ev yüzünden didişir. Karısı ile hep oynaşmak istese de çoğu kez reddedilir. Evi için temel kazar, malzeme getirir, işçi toplar. Sonunda da Kara Bayram'ın karısının üç aylık çocuğunun düşmesine neden olur.

ÖRNEK ANILAR

Kurnaz Haceli her konuda tilki düşünür, kendi düşündüğü şeylere de ilk muhtarı, hocayı ya da kimi ikna etmek gerekiyorsa onu ikna edip öyle ulu orta yayar ki kimse kararına set çekemesin. Sırf ev hayali yüzünden muhtar ile arasını sıkı tutmaya çalışan Haceli, kurnazlık edip ucuza toprak satın alır: "Satılan Necip Bey çiftliğinden sekiz binlik toprak, oh oh oh! 'Haceli ağam, saf, çok saf!' diyormuş bizim dangalak Mevlüt: 'Bin beş yüze bıraktı hissesini, çekip gidiyor enayi!' Haha haha! Sesini çıkarma Haceli. Ürkütme serseriyyi. Varsın enayi desin, avunsun..."

Hayalperest Köy yerinde bir odada bütün aile kalmaktan çok bunalan Haceli sürekli geniş, çok odalı evini kafasında çizer. Her fırsatta yapacağı evin hayalini büyük bir özlemle kurar: "Bu evyeri gibisi kimseye düşmez. Benim için haggaten düşüş burası. Oh! Öyle bir ev yaptırayım, iki katlı, haney olsun, bir! Yönü güneye olsun, iki! Önü turalı olsun, üç! Tahta raflı, oyma dolaplı! Yazlık tahta sekili güzel bir ev olsun! Ardında bir hela. İki odanın arasına küçük bir hamamlık..."

Paragöz Haceli para konusunda da son derece temkinli ve acımasız davranır. Zaten yaşadığı dönem itibarı ile de paranın gücünün konuştuğu bir dönemde yaşaması sebebiyle Haceli mecburen para için kendini ön plana atar. İnsanların kendisini dinlemesi veya onbaşılara, kaymakamlara söz geçirebilmek için kuşağının dolu olması gerektiğine inanır. Hatta iş para konusuna gelince kardeşin bile kardeşi tanımayacağını iddia eder: "Haydi bakalım bilader! Allah kardeşi kardeş yaratmış, ama geçimlerini ayrı yaratmış! Benim de borcum var, haydi bakalım!.. Köy sandığı sıkıştırıyor; haydi!.. Ümüğüne basar alırım, hiç tanımam!.."

Yüzüstü Irazca'nın kendisi ile olacak olan komşuluk durumundan hoşnut kalmayacağını bile bile kadına farkında değilmiş gibi davranır ve gayet sevgi dolu bir komşu gibi görünmeye çalışır. Aslında kendisi de memnun değildir bu komşuluktan ama kadın ağzını açmasın diye farklı davranır : "Size komşu oluyoruz Irazca hala!" dedi Haceli. "Ev yapıyoruz gayri! Komşuluğunuzu gösterirsiniz tabii! Ev yapanla düğün edene yardım Tanrı'ya hizmet saydırmış! Biz de Aşağı Mahalle'nin çamurundan kurtulalım sayenizde..."

Hilekar Evini yaptıırken ucuza getirme hayalleri kuran Haceli'nin aklına evin maliyetini azaltmak için tarihi bir kaleden taş çalmak gelir. Taşı korkusuzca çalar ve kimse anlamasın diye de taşların üzerine çamur kaplatır: "Asar'ın, Eski Kale'nin ordaki yıkıklarda çok taş var! Yüz ev yaptırır! Hazır düzölmüş taşlar! Hökümet kızar ama Muhtarın kolundasın. Hökümetin haberi olasıya biz temelleri çıkarız. Biraz da çamur sıvarız, belli bile olmaz. Üstü de kerpiç olacak nasıl olsa..."

Kibirli Hem fazla parası yoktur hem de kendini zengin göstermek ister. İnsanların ona ağa gibi bakmasını ister ki kendini yönetimde görebilsin. Evinin bitimine kan akıtmak için hayvan kesmesi gereken Haceli, horoz kestğini kimsenin duymasını istemez: "Yook arkadaş!" dedi Haceli. "'Haceli temele horoz kesmiş!' dedirtmektense, 'Hiç kesmemiş, sonra keseceknmiş!' dedirtmek daha iyi!"

Sinirli Haceli ev yüzünden yaşadıklarından dolayı çok gerilir, Irazca'nın üzerine gelmesine, daha doğrusu bir kadının kendine meydan okumasına içerleyerek sürekli sinirli dolaşır: "Biraz sonra Ahmet oğlan gene geldi: 'Haceli emniiii; ninem diyor kiiii!..' "Hey ya Rabbiiii!" diye bağırdı Haceli. "Ulan senin nineni de, ananı da! Ulan eşşek sıpası!.." Yerden bir taş alıp doğrulduğunda Ahmet uzaklaşıp gitmişti." Küçük çaplı sinirlenmelerinin yanında Haçça'nın çocuğunun düşmesine vesile olarak kadını hiç düşünmeden yere sermesi de kendisinin asabi yapısını gösterir.